

Õiguskantsler

Teie 20.01.2022 nr

Meie 17.02.2022 nr 6-1/220285/2201022

Pakendite tagatisraha nõude kehtivusaeg

Austatud [ ]

Avaldasite oma pöördumises pahameelt selle üle, et pakendiautomaat võttis vastu tagatisraha märgiga joogipakendi, kuid tagatisraha summat tšekile ei märkinud. Ühtlasi saite automaadilt teavituse, et see pakend ei ole enam Eestis käibel. Küsisite, kas [pakendiseaduse](#) (PakS) § 21 lõike 10 punkt 2, mis piirab Eestis käibelt kõrvaldatud pakendi eest tagatisraha tagastamist, on põhiseaduspärane. Teie hinnangul peaks pakendil olema tarbijate jaoks ka mäрге selle kohta, mis aja jooksul saab pakendit tagatisraha vastu tagastada.

Pakendi tagatisraha eesmärk on motiveerida nii pakendiettevõtjaid kui ka tarbijaid pakendeid kokku koguma ning soodustada seeläbi pakendite kordus- ja taaskasutust (vt PakS § 19). Pakendiseaduses on ette nähtud, et teatud toote pakendi turule lasknud ettevõtja peab kandma pakendile või pakendi etiketile tagatisraha märgi (PakS § 23). Tagatisraha märgiga pakend on võimalik hiljem tagastada ning sel juhul makstakse tarbijale tagatisraha tagasi.

PakS § 21 lõike 10 punktis 2 on tõepoolest sätestatud, et pakendi tagatisraha ei tagastata, kui pakendi turule laskmise lõpetamisest on möödunud 24 kuud. Tähtaja sätestamine, mille jooksul saab teiselt isikult nõuda teo tegemist või sellest hoidumist, ei ole õiguskorras tundmatu. Näiteks ka tsiviilõiguses on ette nähtud nõuete aegumine ning avalikus õiguses on kehtestatud aegumist sätestavad normid või õigust lõpetavad tähtajad. Aegumine teenib käibekindluse ja õigusrahu eesmärki ning sunnib võlausaldajat oma nõudeõigust õigel ajal maksma panema, kuna nõudeõiguse teostamisega viivitamine raskendab õigusliku olukorra selgitamist ja võib tekitada tõendamisraskusi (Riigikohtu 16.09.2009 otsus nr [3-2-1-79-09](#), p 11).

Nõue, et (enam mitte käibes olev) pakend tuleks tagastada hiljemalt 24 kuu jooksul turule laskmise lõpetamisest, on seatud selleks, et pakendeid oleks võimalik mõistliku aja jooksul uuesti kokku koguda ning taaskasutada. Kui tarbija toob automaati näiteks kümme aastat tagasi ringluses olnud pakendi, ei pruugi enam olla võimalik tagatisraha märki või sellele vastavat tagastamisele kuuluvat summat automaadis tuvastada. Pealegi võib niivõrd pika aja jooksul muutuda märgile vastava tagatisraha suurus.

Pärast aegumist võib kohustatud isik keelduda kohustuste täitmisest, kuid võib kohustuse ka täita. OÜ Eesti Pandipakend on pikendanud müügilt kõrvaldatud pakendite puhul tagastamise

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

tähtaega omal algatusel: ettevõtte pakendiautomaatides on võimalik käibelt kadunud pakendeid tagatisraha vastu tagastada 36 kuu jooksul alates pakendi käibelt kõrvaldamisest.

Keskkonnaamet on Teile 16.09.2021 saadetud vastuses selgitanud, et pakendiseaduses ei ole praegu sätestatud kohustust, mis nõuaks pakendile teate lisamist, et see tuleks tagastada 24 kuu jooksul pakendi käibelt kõrvaldamisest. Küsimust, kas sellist kohustust on otstarbekas tootjale panna, saab lähemalt analüüsida Keskkonnaministeerium, kes töötab välja selle valdkonna õigusakte. Järelikult ei ole õige Keskkonnaametile ette heita seda, et ta soovitas Teil selle küsimusega pöörduda ministeeriumi poole.

Võib siiski arvata, et tarbijale mõjub eksitavalt, kui panna pakendile teade, et tagatisraha tagasisaamiseks tuleb pakend 24 kuu jooksul tagastada. Niisugune piirang puudutab ainult sellist pakendit, mida turule enam ei lasta või mille tagatisraha märk on muutunud. Seega võib piirang vajada pikemat selgitust, milleks ei pruugi olla pakendil piisavalt ruumi. Selline teave võib osutada ka ekslikuks, kui taaskasutusorganisatsioon siiski võtab käibelt kõrvaldatud pakendeid vastu kauem kui 24 kuud, nagu selgus praegusel juhul.

Leidsite, et Teie tagastatud pakenditest olid kindlasti mõned tagastamise ajal endiselt müügil, kuid sellest hoolimata jättis pakendiautomaat nende tagatisraha tšekile märkimata. Keskkonnaamet selgitas Teile oma vastuses, et pandipakendite tagastamise tõrgete korral võiks pöörduda taaskasutusorganisatsiooni poole. Taaskasutusorganisatsioon saab automaadihaldajate logidest vöötcode'i täpsusega pakendid üles otsida ning teha kindlaks, kas need on müügist eemaldatud.

Täna Teid pöördumise eest.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Olari Koppel
asetäitja-nõunik, õiguskantsleri kantselei direktor
õiguskantsleri volitusel